

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quid est docibilem esse Dei?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

Non est
physica præ-
determina-
tio.

necessario prædeterminet. Non autem vi illi volunt tractio indicat illam motionem prædeterminantem, sed Dei concursum supernaturalem, indeterminatum. Sed iam satis ostensum est, tractioem illam violentam non esse voluntati, multis enim & miris modis fit illa tractio. Prosper de vocat. Gentium l. 2. Dominum, ait, significasse fidem in ipsum haberi ex patris munere, qui in cordibus trahendorum hoc egit, ut crederent: hoc effectus ut vellent; non enim esset unde traherentur, si se quæque fide, & voluntate non essent, quoniam qui non credunt, nec trahuntur omnino, nec veniunt. Et Cyrillus lib. 4. in Ioan. cap. 6. Non vi quadam cogi, trahig, credentes, putandum est, sed monitione, doctrinâ, & reuelatione ineffabiliter factâ. Non posse autem illam prædeterminationem cum libertate consistere, docet Soarez noster tribus libris de auxilijs.

§. 2. Oritur hic & alia difficultas: Vel enim tractio est auxilium gratiæ efficacis, vel tantum sufficientis. Non efficacis: nam dicitur nemo posse venire, nisi trahatur, at possunt venire, qui efficacem non habent gratiam, alioqui qui sufficientem tantummodo haberent, non essent inexcusabiles. Imo falsa est sententia; nemo potest venire, nisi cui data est gratia efficacis. Nisi non posse venire dicatur is, qui potest quidem absolute venire, certissimum tamen est, non esse venturum.

Iudæi gra-
tiam suffi-
cientem ha-
buerunt.

Non sufficientis tantum: Christus enim contra eos disputat, qui non erant dati à patre, qui non traherentur, at illi gratiam sufficientem habebant, & externam, & internam, non tamen veniebant non credebant, ergo affirmat Christus eos non trahi, hoc est, gratiâ efficaci non donari, quâ actu conuertantur.

Respondeo. Trahi minus esse quam donari à patre, ut rectè aduertit Stapletonus, itaque de sufficiente gratiâ intelligenda sunt verba Domini. Sic Belarminus lib. 6. cap. 2. de gratiâ, & libero arbitrio exponit, non posse hominem sine speciali illustratione Dei, fidei mysteria credere. Vbi posse propriè intelligendum: nam reuera non modo non crediurus est, sed ne potest quidem credere principio, & facultate, quâ possit, destitutus. Et lib. 2. cap. 8. objectionem habet, quam illi proponunt, qui negant omnibus sufficientem gratiam aliquando dari. Argumentum eorum ex præsentis loco sumitur. Nemo potest venire ad Iesum nisi pater traxerit, pater non trahit omnes; non igitur venire possunt omnes; nam omnis qui trahitur, venit. Veramque solutionem adhibet. Respondeo, inquit, falsa est assumptio, quâ dicit, pater autem non omnes trahit, trahit enim omnes pater, sed pro loco & tempore; at non omnes veniunt licet re vera possint; non enim trahere vult pater, nisi dare disponderet auxilium quo venire possent si vellent. At omnis qui audiuit & didicit, venit: igitur omnis qui trahitur venit. Respondeo, trahi esse audire, non autem venit omnis qui audit, sed omnis qui audit & discit; nam si omnis qui audit veniret, non diceret Psalmus: Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra. Itaque omnes aliquando audiunt, quia omnes Deus pro loco & tempore vocat; sed illi soli discunt & veniunt, quibus pater ita suadet ut persuadeat. Et hæc est gratia efficacis; posse tamen omnes credere, ac proinde omnes à Deo audiri, & trahi perspicuum est, ex illo eodem capite Ioan. 6. ubi Dominus hortabatur omnes ad fidem, quod non fecisset, nisi sciisset omnes potuisse credere.

Potest tamen alia etiam responsio adhiberi, quæ, ut verum fatear, magis convenire videtur Evangelicæ sententiæ, si dicamus Dominum loqui de gratiâ efficaci, quæ ita suadet ut persuadeat. Dicitur autem non posse venire, qui non trahitur per efficacem gratiam, non quod absolute non possit, sed quia infallibiliter non veniet; sicut etiam contra, qui trahitur, potest absolute non venire, tamen infallibiliter venit.

Itaque Dominus cum Iudæis murmurantibus ait: Nolite murmurare inuicem, nemo potest venire ad me, nisi pater qui misit me, traxerit eum: non significavit illos non potuisse credere, sed indicavit fidem esse donum Dei, nec haberi industria humana, sed reuelatione diuina, & ideo non opus esse murmuratione, sed oratione; quia omni qui petit accipit; Et ideo S. Augustinus tract. 26. in Ioan. exponens hunc locum ait, si non traheris, ora ut traharis.

Dices, quomodo potest quis orando impetrare fidem, cum nemo possit orare nisi habeat fidem? Facilis est responsio, nam isti, quibus Dominus loquebatur, iam nouerant & credebant unum esse Deum, sed Iesum Filium esse Dei, verum Messiam in lege promissum, nondum credebant. Quare poterant ex fide unum Deum orare & impetrare fidem, quâ Iesum Filium Dei & Christum esse crederent.

Ex his ad a. argumentum initio factum respondemus, eo argumento solum concludi, non habere omnes auxilium efficacis, quo reipsa credebant, non tamen concludi non habere omnes saltem pro loco & tempore auxilium quo possunt credere, vel certè quo possint auxilium petere & dicere. Credo Domine, adiuua incredulitatem meam.

Alijs tamen locis pro sufficiente usurpat: & sanè cum conueniat verbum, non posse propriè accipi, tractio hoc modo optime intelligitur. Habebant Iudæi sufficientem gratiam, & traherentur: nam pridè in Christo audiendo occupati carnem negligebant, esuritur, nisi miraculo pauisset. Trahebantur igitur, non tamen quod audiebant, sufficienter didicerunt, Christus vero non illis solum verbis reprehendit, sed ille sensus est. Nemo potest venire ad me, vel se disponendo, vel conuertendo, nisi pater traxerit, dando sufficientia auxilia; nam à Deo docendos ait omnes esse. Deinde addit: Omnis qui audiuit & didicit venit ad me. Vos tracti estis hæcenus, & audiuitis, non vestra virtute aut meritis, sed gratiâ patris, sed non didicistis, ideo non venitis: omnes trahit pater, & omnes tracti progressum faciunt, non omnes metam attingunt, sed illi qui discunt, ut credant, & ament.

VERSVS 45.

Et scriptum est in Prophetis, & erunt omnes docibiles Dei: omnis qui audiuit à Patre & didicit, venit ad me.

QVÆSTIO I.

Quid est docibile esse Dei?

§. 1. EX Prophetis probat, patrem esse, qui trahat, qui doceat, Deum esse magistrum fidei, eam non humani ingenij, vel dexteritatis esse. Græcè est, διδακτοὶ docti, docibiles, discipuli, est enim διδάσκει quod doceri, vel disci potest: nam & homo dicitur διδάσκειν, & ἀγαθὸν διδάσκειν. Cur dicat scriptum esse in Prophetis, alij causam putant, quod pluribus à Prophetis id prædictum sit; alij quod in volumine prophetarum habetur; nam vetus Testamentum diuinitus erat, in legem, Prophetas, hagiographa; itaque in Prophetis perinde est, ac si in volumine quo prophetarum scripta continentur, dicamus concriptum esse. Isaia 54. 13. Ponam vniuersos filios tuos doctores Domini. Sensus idem est Ierem. 31. 33. Ezech. 11. 19. & 18. 31. Ioel. 2. 28. Syrus hoc loco habet: כָּל הָעָם יִלְמְדוּ מִפִּי הַבָּרִיךְ כלבון malbe dalaba, omnes docti Dei, vel discipulos Dei.

